

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

FISKERI-OG KYSTDEPARTEMENTET
01.12.2008
SAKSNR. ARKIV

Deres ref: 200800356

Vår ref: 2008/538

Bergen 27.11.2008

Arkivnr. 008

Løpenr: 7498/2008

HØRING - NOU 2008 - 5 RETTEN TIL FISKE I HAVET UTENFOR FINNMARK. KYSTFISKEUTVALGETS INNSTILLING

Havforskningsinstituttet mener NOU 2008 gir en grundig beskrivelse av historie og lovverk i forbindelse med utøvelse av fiske i Finnmarks kyst og fjordstrøk. I beskrivelsen går det fram at det gjennom uminnelige tider har vært tilgjengelig torskeforekomster som har dannet grunnlaget for fiske, bosetning og kulturutvikling i dette området.

I Innstilling fra Kystfiskeutvalget er det ikke drøftet hvorfor torsk og andre bestander har vært tilgjengelig i kyst og fjordstrøkene. Havforskningsinstituttet vil peke på at det i hovedsak at fjordområdene ikke er "rike" i seg selv, men at hovedfødeorganismene for torsk, de store havbestandene av lodde og norsk vårgytende (nvg) sild, i ulike livsstadier oppsøker kyst og fjordstrøkene i Finnmark og derved øker tilgjengeligheten av torsk som følger og beiter på disse store havbestandene. I denne konteksten vil reguleringene (forvaltningsmålsetningene) av nvg sild og lodde være av betydning for tilgjengelighet av torskefisk i Finnmarks kyst og fjordstrøk. I Innstilling fra kystfiskeutvalget er det flere steder pekt på at fiskerireguleringene skal komme innbyggerne "til gode", for eksempel:

S14: "Formålet er videre å legge til rette for at fiskeressursen forvaltes på en bærekraftig måte til beste for innbyggerne i fylket,..."

S 56: " Ved tildeling av av fangstkvoter for fisk og andre havressurser og ved andre former for regulering av disse ressurser, skal det tas tilbørlig hensyn til samisk bruk..." (fra utkast til nordisk samerettskonvensjon)

S59: "I det positive aspektet ligger det blant annet at staten plikter til å legge forholdene til rette for at personer som ønsker å drive hjemmebasert småskalafiske med utgangspunkt i sjøsamisk lokalsamfunn, kan gjøre dette på en noenlunde regningssvarende måte" (NOU 2007:13 Den nye sameretten)

S380: "Når bosetning i lokalsamfunnene er målet-mer "lys i husan" ved fjordene og langs kysten- må tiltakene ta sikte på at det kan bli grunnlag for flere fiskere og større aktivitet. Det krever større fangstmuligheter."

Fra disse eksemplene kan det tolkes at det skal i tillegg til kvoter også legges til rette for at kvotene skal kunne tas på en "best mulig" måte, i praksis vil det antagelig måtte tolkes som at reguleringene

av skal skje slik at tilgjengeligheten av ressursen (torsk) blir best mulig. For å få så god tilgjengelighet som mulig er det etter Havforskningsinstituttets mening, ved siden av å regulere torskebestandene på en måte som gir bestandsstørrelser over føre-var nivå også ønskelig å se de store havbestandene av nvg sild og lodde i sammenheng med forvaltning av fiskeressursene i kyst og fjordstrøkene av Finnmark.

Norsk vårgytende (nvg) sild.

Bestanden av norsk vårgytende sild gyter i dag på strekningen Møre-Troms, med det førstnevnte område som hovedområde. Tidligere var hovedgyteområdene lengre sør (Karmøy). Etter klekking driver larvene nordover og etter metamorfose vil de stimslå seg. Hoveddelen av yngelen (0-gruppe, mussa, bladsild) overvintrer nå i Barentshavet, men en del av yngelen går inn i fjordene i Finnmark og overvintrer der (tidligere var det mer sildeyngel som overvintret i fjordområdene, dette kan muligens ha sammenheng med at gytefeltene da var lengre sør). Yngelforekomstene om vinteren i fjordområdene er en potensiell viktig matkilde for torskefisk i fjordene.

Tidligere ble det drevet et utstrakt fiske av ungsild i fjordene i Finnmark (Protester mot dette fisket er beskrevet i kap 5 i Innstilling fra Kystfiskeutvalget). Imidlertid, i forvaltningen av denne bestanden i dag inngår et minstemål på 25 cm og et forbud mot fiske av ungsild øst av Sørøya (dispensasjon kan gis, blant annet i forbindelse med feitsildfisket på Finnmarkskysten i august 2008). Hovedforvaltningsmålsetningen med disse reguleringstiltakene for nvg-sild er å unngå et nytt bestandssammenbrudd (sikre rekruttering), men her vil en forvaltningsmålsetning om sikring av mattilbud og tilgjengelighet av torskefisk i Finnmarks kyst- og fjordstrøk falle overens med reguleringstiltakene for å sikre rekruttering.

Lodde

Betydningen av torskefisket, som baserer på loddeinnsigene, har hatt for utviklingen av Finnmark er beskrevet på s 75 i Innstilling fra Kystfiskeutvalget. En ytterligere bekreftelse på dette er at rapportene om vårtorskefisket i Finnmark gjengitt i "Årsberetning vedkommede Norges Fiskerier" fram til krigen alltid beskrev om når og hvor "Lodden stødte under land..." og "Den forsvant..." Havforskningsinstituttet vil minne om at fram til 1950 tallet hadde en et fangstregime hvor det ikke ble fanget lodde annet enn små kvantum til agn.

Hva tar vi hensyn til i dagens regulering av loddefisket?

Dagens regulering av loddefisket tar først og fremst hensyn til at tilstrekkelig mye lodde må få gyte til at bestanden under normale forhold kan fornye seg selv. Men i denne vurderingen inngår et annet hensyn, nemlig at de organismene som lever av lodde skal ha tilstrekkelig mat. Det er selvsagt en vekselvirkning mellom fisket og hvor mye lodde for eksempel torsken spiser, fordi disse prosessene foregår samtidig. Lodda fiskes mens den er på veg til kysten for å gyte, både fordi den da er billigst å fange, og fordi en da får best betalt for lodda, særlig i konsummarkedet. Men det er også i denne perioden at ungtorsk kommer inn mot kysten for å beite på lodda. Et fiske vil redusere tilgangen til matfatet for torsken, men torsken vil trolig være i stand til å finne det den trenger likevel.

Hva tar vi ikke hensyn til i dagens regulering av loddefisket?

Loddebestanden har oppvekst- og beiteområde langt ute i Barentshavet. Men en gang i året vandrer gytebestanden inn til de kystnære områder hvor den gyter. Kystområdene blir da tilført store mengder protein og energi. Det gjelder rogn og melke som blir gytt og avsatt på havbunnen. I tillegg dør lodda etter gyting, så kystøkosystemet blir tilført store mengder død lodde. I dagens forvaltningssystem har denne lodda ingen verdi, men i virkeligheten trenger ikke dette å være tilfelle. Havforskningsinstituttet må medgi at viktigheten av loddegytingen på kystøkosystemene

ikke er godt nok forstått. Her trenger vi nok mer kunnskap. Videre har det i hundrevis av år vært kjent at forekomstene av torsk (særlig ungtorsk) i kyst og fjordområdene utenfor Finnmark øker betydelig i forbindelse med loddeinnsiget. Dette har vært grunnlaget for et tradisjonelt fiskeri, vårtorskefisket i Finnmark. Tidligere var benevnelsen på dette fisket "loddefisket" eller "loddetorskefisket". Vi vet at gytelodda trekker torsken inn til kysten, men vi kjenner ikke helt til sammenhengen mellom mengde lodde som kommer til kysten, hvor mye torsk og annen fisk som trekker inn mot kysten, og hvor lenge de oppholder seg der.

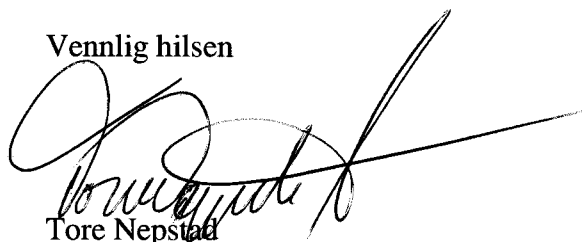
Oppsummering

I innstillingen fra Kystfiskeutvalget for Finnmark synes å gå fram at havforskerne gir råd om en "biologisk riktig" totalkvote for bestandene som opptrer i kyst- og fjordstrøkene i Finnmark og at det nye foreslåtte forvaltningsorganet "Finnmark Fiskeriforvaltning" uten videre vil forholde seg til en slik kvotefastsettelse i sitt videre arbeid.

Havforskningsinstituttet gir i dag råd på nasjonale bestander. Torskebestandene utenfor Finnmark er forvaltet som en del av de nasjonale bestander, hvor ICES trekkes inn i formuleringen av kvoterådene. Havforskningsinstituttet mener at forvaltningen av bestandene på nasjonalt nivå har vært, og fremdeles er, en av grunnene til at Norge i dag har et godt og anerkjent forvaltningsregime for sine fiskebestander. En har i dette høringssvaret forsøkt å vise til at kvoteanbefalingene vil avhenge av forvaltningsmålsetningene for de aktuelle bestandene, altså hvordan samfunnet ønsker å utnytte disse ressursene. Havforskningsinstituttet forutsetter også at det nasjonale forvaltningsregime for bestandene ikke svekkes som resultat av denne NOU.

Havforskningsinstituttet vil derfor foreslå at det foretas en nøye vurdering av et mandat til et eventuelt Finnmark Fiskeriforvaltning i det videre arbeid med Innstilling fra Kystfiskeutvalget. I mandatet bør det tas hensyn til utforming av forvaltningsmålsetninger, høstningsregler og kvotefastsettelse for alle bestandene som har betydning for tilgjengelighet av levende marine ressurser i Finnmarks kyst og fjordstrøk, og til allerede etablerte målsetninger i Havressursloven, Matloven, Akvakulturloven og lov om Biologisk mangfold.

Vennlig hilsen

Tore Nepstad
Administrerende direktør

Ingolf Røttingen
Leder Barentshavsprogrammet